

Aan

Leden beeldvormende sessie vervolg Leergang Implementatie Omgevingswet

Van

Portefeuillehouder Omgevingswet, C. Smelik

Onderwerp

Voorstel om te komen tot de benodigde samenwerkafspraken tussen PS en GS voor implementatie van de Omgevingswet

Datum

25 oktober 2021

Samenvatting

Naar verwachting treedt de Omgevingswet 1 juli 2022 in werking. De Omgevingswet raakt de wijze waarop de provincie haar beleid en regels binnen het fysieke domein formuleert, hoe de provincie haar belangen inbrengt bij processen en ontwikkelingen en hoe de provincie zelf gewenste ontwikkelingen realiseert.

In de Statenleergang zijn verschillende onderdelen benoemd waar PS-leden hebben aangegeven meer van te willen weten, mede om de rol van PS nader te duiden en een beter beeld te krijgen hoe PS zo nodig tijdig sturing kunnen geven. Het gaat hierbij om aanvullende (werk)afspraken tussen GS en PS om te komen tot en werkwijze die past bij de (geest van de) Omgevingswet.

Tijdens de gezamenlijke sessie van GS en PS wordt het traject besproken, om tot die aanvullende (werk)afspraken en eventuele aanpassingen in de huidige werkwijze te komen.

Tevens geven we een aantal opties voor verschillende beeldvormende sessies over een aantal onderwerpen/ instrumenten. Daarbij wordt aangegeven hoe deze ingrijpen op de huidige processen, wat er verandert en wat dat betekent voor de rol van PS.

U wordt gevraagd dit voorstel te bespreken en hierin voorkeuren uit te spreken.

Aanleiding

Tijdens de vijf sessies van de Statenleergang over de implementatie van de Omgevingswet is via diverse invalshoeken stilgestaan bij de implicaties van de invoering van deze wet. Daarbij was telkens het uitgangspunt, welk effect heeft de invoering op het werk van Statenlid. De onderwerpen waren:

1. Geest en Sturing
2. Provinciaal Belang
3. Participatie onder de Omgevingswet
4. Proeven aan OW-instrumenten met impact
5. Toepassingskunst en Terugblik (*11 oktober 2021*)

Voor de sessies zijn factsheets opgesteld. Deze zijn gebundeld en worden als pakket beschikbaar gesteld. Gedeputeerde Staten hebben ook kennisgenomen van de inhoud van de leergang.

Gezamenlijke sessie 17 november als start voor vervolgsessies om te komen tot afspraken over het als GS en PS samen werken onder de Omgevingswet

Zowel van de deelnemers aan de leergang, als vanuit GS kwam het geluid dat men graag een dialoog wil over de belangrijkste conclusies/ effecten van de invoering deze wet. Onder andere omdat er bevoegdheden verschuiven en de relaties met medeoverheden en partners anders worden, wil men wederzijds graag aanvullende afspraken maken.

Hierbij is meerdere malen de 'lijst van provinciaal belang' genoemd als onderwerp: zowel inhoudelijk wat er op de lijst komt te staan, als de wijze hoe de lijst wordt gehanteerd. Weliswaar besluiten GS

onder de Omgevingswet daarover, maar Provinciale Staten kunnen daar ook wat van vinden en deze lijst mede bepalen, al dan niet via de lijn van beleidsvorming.

Naast het bepalen van welk samenspel PS en GS zoeken met de invoering van de Omgevingswet, gaat het ook om het tijdig uitdiepen van de effecten van de nieuwe instrumenten. Bijvoorbeeld het eerste projectbesluit dat onder de nieuwe wet gaat lopen. Hiervoor doen we ook een voorstel ter bespreking voor.

De opties voor de sessies.

Voor elke sessie wordt materiaal aan de voorkant toegezonden. Aan het eind van elke sessie wordt bekeken welke aanvullende afspraken er tussen GS en PS gewenst zijn over het desbetreffende onderwerp. Dit houdt tevens in dat het gewenst is dat bij alle sessies PS en GS-leden aanwezig zijn.

A. Beeldvormende sessie werking van de lijst van gevallen van provinciaal belang, inclusief conceptlijst en illustratie hoe het werkt aan de hand van casuïstiek.

De lijst van (gevallen van) provinciaal belang is een nieuw instrument dat de provincie onder de Omgevingswet inzet en moet voor inwerkingtreding van de Omgevingswet (1 juli 2022) zijn vastgesteld door GS. De lijst bestaat uit 2 delen: het ene deel geeft aan wanneer GS formeel advies (met instemming) hebben bij omgevingsvergunningen waarmee van het omgevingsplan wordt afgeweken, het andere deel geeft aan wanneer de provincie betrokken wil worden bij initiatieven en ontwikkelingen en zo nodig wil aanschuiven bij de omgevingstafel. Dit andere deel wordt opgenomen in de (werk)afspraken die de overheden binnen Flevoland met elkaar maken over vergunningen en omgevingstafels. Hoe/in welke rol de provincie aan die omgevingstafel zit is afhankelijk van de wijze waarop het desbetreffende provinciale belang is geformuleerd.

Tijdens de sessie wordt duidelijk hoe de (concept) lijst tot stand is gekomen, de eerste reacties van de gemeenten erop, hoe de lijst in de praktijk wordt toegepast, hoe hard dan wel zacht ermee gestuurd kan worden, wat de rol van GS en zo nodig ook PS daarbij is en hoe de lijst kan worden bijgesteld. Op dit moment betrekken GS PS bij gevallen waarin ze overweegt om in afwijking van provinciaal beleid, mee te werken aan een initiatief. Denk hierbij aan toepassing van het experimentenkader (afwijking Omgevingsprogramma). Een consultatie van PS kost in tijd al snel 2 à 3 maanden. De vraag is hoe dit zich verhoudt tot de doelstelling van de Omgevingswet om te komen tot snellere afhandeling van/duidelijkheid bij initiatieven.

Gelet hierop wordt gevraagd te bespreken welke aanvullende afspraken GS en PS willen maken om te komen tot een efficiënte toepassing van de lijst en hoe in de toekomst desgewenst gekomen wordt tot bijstelling van de lijst.

Voor vaststelling van de lijst wordt de openbare procedure doorlopen. Dat houdt in dat het ontwerp ervan ter inzage gelegd wordt, voordat deze wordt vastgesteld. Voorstel is om de sessie over de werking van lijst daaraan voorafgaand te houden. Gelet op de verwachte inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet en het feit dat de lijst voor die datum moet zijn vastgesteld, zal een ontwerp *uiterlijk in maart 2022* ter inzage moeten zijn gelegd.

Gevraagd wordt een keuze te maken of een bespreking van de lijst:

- *niet gewenst is*
- *gewenst is vóór ter inzage legging van het ontwerp van de lijst*
- *gewenst is vóór vaststelling door GS*
- *gewenst is na vaststelling door GS*

B. Beeldvormende sessie werking projectbesluit, aan de hand van een concreet project.

Het projectbesluit is de opvolger van het instrument inpassingsplan. Het huidige inpassingsplan wordt vastgesteld door PS, het toekomstige projectbesluit wordt vastgesteld door GS. Verder stelt de Omgevingswet extra eisen aan de verkenningsfase en participatie daarbij. Of voor een project een inpassingsplan of projectbesluit wordt vastgesteld, is afhankelijk van het tijdstip waarop het ontwerp ter inzage kan worden gelegd. Als het ontwerp na inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet ter inzage wordt gelegd, moet een projectbesluit door GS worden vastgesteld.

Bezien is welk project waarschijnlijk de eerste is waarvoor een projectbesluit in beeld komt. Vooralsnog lijkt dit de realisatie van de Laan van Nieuw Land en de verlengde Westerdreef. Aan de hand van dit concrete project verkennen we de daadwerkelijke toepassing van het instrument projectbesluit en wat daarbij komt kijken.

Tijdens de sessie komen mede via oefenen en toetsen hoe het werkt met casuïstiek vragen aan de orde zoals in welke fase(n) van het project, PS betrokken willen/moeten worden bij de toepassing van een projectbesluit. Dit leidt tot (werk)afspraken tussen GS en PS.

Voor het tijdstip van deze sessie vindt afstemming plaats met het project Laan van Nieuw Land en de verlengde Westerdreef. Een voorlopige indicatie is dat een sessie in het voorjaar 2022.

Gevraagd wordt een keuze te maken of een bespreking van de procedure voor een projectbesluit:

- *niet gewenst is*
- *gewenst is vóór start van de formele procedure van het eerste projectbesluit*
- *gewenst is vóór ter inzage legging van het ontwerp-projectbesluit*
- *gewenst is vóór vaststelling van het projectbesluit*

Omdat de procedure voor een projectbesluit sterk wijzigt, is een procedurebeschrijving in de bundel 'Naslagwerk van de leergang Omgevingswet' opgenomen.

C. Beeldvormende sessie onteigening onder de Omgevingswet, aan de hand van een concreet geval.

Op dit moment wordt een besluit tot onteigening door de Kroon genomen. Onder de Omgevingswet zullen PS een onteigeningsbeschikking moeten nemen. Deze onteigeningsbeschikking wordt voorbereid met de zogenoemde openbare voorbereidingsprocedure. Dat houdt in dat een ontwerp-onteigeningsbeschikking ter inzage moet worden gelegd, vervolgens kunnen PS de beschikking nemen. Belanghebbenden kunnen inspreken bij de behandeling van de onteigeningsbeschikking door PS. De onteigeningsbeschikking moet tijdig ter bekrachtiging aan de rechtbank worden voorgelegd en ook tijdig ingeschreven worden in de openbare registers (gebeurt dat niet tijdig, dan moet de procedure voor onteigening opnieuw worden doorlopen). Onteigening blijft een laatste optie/ultimum remedium. In het kader van het opschalen en saneren van windmolens hebben PS uitgesproken zo nodig bereid te zijn om onteigening in te zetten.

Gevraagd wordt een keuze te maken of een sessie over de onteigeningsprocedure:

- *niet gewenst is*
- *gewenst is, maar eerst op het moment dat onverhoopt een mogelijke onteigeningsbeschikking zich aandient, of*
- *gewenst is, en dat deze nog voor inwerkingtreding van de Omgevingswet aan de hand van een 'oud' geval wordt toegelicht, zodat de verschillen tussen huidige en nieuwe procedure duidelijk worden. Aan de hand daarvan kan worden gezien of PS wensen/voorkeuren hebben t.a.v. behandeling van een (ontwerp)onteigeningsbeschikking. Dan kan daar invulling aan worden gegeven zodra er daadwerkelijk een onteigeningsbeschikking genomen moet worden.*

- gewenst is, maar dat de nieuwe onteigeningsprocedure wordt 'aangestipt' bij een algemene sessie over het grondinstrumentarium. Dat houdt in dat sessies C en D in elkaar worden geschoven.

Omdat de procedure voor onteigening sterkt wijzigt, is een procedurebeschrijving in de bundel 'Naslagwerk van de leergang Omgevingswet' opgenomen.

D. Beeldvormende sessie werking van grond-instrumentarium, inclusief het oefenen met casuïstiek.

Het grondinstrumentarium is breder dan onteigening. Het omvat onder meer ook voorkeursrecht, kavelruil, grondexploitatie, fondsvorming, gedoogbeschikkingen. Op dit moment is er een provinciale Nota grond uit 2010 die voor een deel verouderd is (het deel dat ziet op de komst van een robuuste ecologische verbinding) en voor een deel nog steeds wordt toegepast (het deel dat ziet op uitgangspunten voor grondverwerving ten behoeve van provinciale wegen).

Bezien is of het vernieuwde grondinstrumentarium aanleiding geeft om de nota grond te actualiseren, in die zin dat nagegaan is of er aanvullende generieke uitgangspunten vooraf gewenst zijn voor toepassing van het grondinstrumentarium. Voor toepassing van het grondinstrumentarium in de praktijk zijn (aanvullende) uitgangspunten vooraf echter niet vereist.

Omdat er bij onteigening veel verandert is de behandeling ervan ook als aparte sessie opgevoerd. Het is ook mogelijk om onteigening mee te nemen in een meer algemene sessie over grondinstrumentarium (dan worden sessies C en D in elkaar geschoven).

Gevraagd wordt aan te geven of een sessie over het grondinstrumentarium:

- niet gewenst is

- gewenst is, maar pas als er beleidsmatig onderwerpen aan de orde zijn waar inzet van het grondinstrumentarium wordt overwogen, of

- gewenst is, op een eerder tijdstip dan de vorige optie, waarbij het grondinstrumentarium aan de hand van mogelijke toepassingen wordt toegelicht.

Beeldvormende sessie definitief te maken afspraken hoe PS & GS dat samen goed doen in de geest van de Omgevingswet en wat dat betekent voor inzet van instrumenten en huidige procedure-afspraken.

De invoering van de Omgevingswet heeft invloed op het provinciale besluitvormingsproces, specifiek binnen het fysieke domein. Waarbij met name de doorlooptijden en de versnelling van het besluitvormingsproces die de Omgevingswet voorstaat in het oog springen.

Op dit moment zijn procedure-afspraken onder meer neergelegd in het Reglement van Orde en er is een schema dat wordt gehanteerd voor het geval het experimentenkader wordt toegepast.

Afhankelijk van de uitkomsten van de eerdere sessies inzake gewenste (werk)afspraken tussen GS en PS, behoeven deze aanpassing.

Gevraagd wordt om tijdens deze sessie aan de hand van de uitkomsten van de eerdere sessies de gewenste aanpassingen te bespreken, zodat in vervolg hierop een voorstel ter vaststelling van de aan te passen afspraken kan worden opgesteld en in procedure worden gebracht. Hierbij zullen we samenwerken met de griffie.

Gevraagd wordt aan te geven of een sessie over het definitief maken van de afspraken tussen GS en PS:

- niet gewenst is (er worden geen afspraken gemaakt)

- gewenst is na de sessie over de lijst

- gewenst is nog voor inwerkingtreding van de Omgevingswet

- gewenst is na inwerkingtreding van de Omgevingswet